

UIT HET DAGBOEK VAN GERRIT VAN DER PALS
DOOR DR. E. WIERSUM.

Den 15den Juli 1754 werd te Rotterdam geboren Gerrit van der Pals als zoon van Hendrik en Cornelia van Heyningen, die tot de doopsgezinde kerk behoorden. Zijn vader was een van de vier kinderen van de weduwe Hendrik van der Pals, die in 1743 een zaak hield in een huis aan de oostzijde van de Hoofdsteege, dicht bij de Nieuwehavensteeg, de Lammerenberg genaamd, en het blijkbaar ruim kon stellen. De moeder Cornelia van Heyningen was geboortig van Amsterdam en woonde bij haar huwelijk, in Juli 1747, te Haarlem, waaraan de zoon het te danken had, dat hij later dikwijls bij familieleden in beide plaatsen te gast kon zijn.

Gerrit van der Pals genoot zijn eerste onderwijs op de school van den Franschen leermeester Ranaud in de Wijnstraat, trok toen naar den bekenden onderwijzer Kornelis van der Palm, wone in de Bierstraat nabij de Scheepmakershaven, en kreeg daarna Fransche les bij Mr. Louis Corneille in de St. Jacobstraat. Op tienjarigen leeftijd reeds had hij privaattlessen van Isaac de Leeuw, praeceptor voor het Latijn aan de Latijnsche school, kwam daarna in de eerste klas dier school, waar de heer Van Faassen praeceptor was en ging successievelijk over, tot hij in de vierde klas „den bruy kreeg van het verder studeeren en den mantel om den tuyn hong”, daarmede den schoonen droom van zijn vader en zeker ook dien van zijn moeder, wier broer doopsgezind predikant was, verstorende, die wenschten, dat hij menisten dominee zou worden. Maar Gerrit had geen roeping voor het predikambt, omdat hij, zooals hijzelf het uitdrukte, „geen enkel brokje domineesvleesch aan zijn geheele lighaam gevoelde te hebben”.

Wat nu? Op instigatie van zijn neef Zachary Hope werd de koophandel gekozen. „Dan zoo van 't school op een koopmanskantoor overgebracht te worden” — wij laten nu Gerrit zelf aan het woord — „konde niet aankomen en daarom wierd ik geplaatst op het kantoor van den heer Adam Schadee, praktisijn voor het zeegeregte en translateur in de Engelsche taal te Rotterdam, zoon van den openbaare notaris Adriaan Schadee, resideerende te Rotterdam, ten wiens overstaan alle actens die op 't kantoor van Adam Schadee geschreven waren wierden gepasseerd en geteekend.